

Spolufinancovaný
Európskou úniou

PROGRAM
SLOVENSKO

MINISTERSTVO
INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Bod 2.1
DOPLNKOVÉ STREDNODOBÉ PRESKÚMANIE
PROGRAMU SLOVENSKO
V NADVÄZNOSTI NA LEGISLATÍVNY RÁMEC
MODERNIZOVANÁ POLITIKA SÚDRŽNOSTI

19. zasadnutie Monitorovacieho výboru pre Program Slovensko, 09.12.2025

Obsah

2.1 Konkurencieschopnosť / Platforma strategických technológií pre Európu (STEP)	6
2.2 Obrana, bezpečnosť a civilná pripravenosť	6
2.3 Dostupné a udržateľné bývanie	7
2.4 Odolné vodné hospodárstvo	8
2.5 Energetická infraštruktúra	10

1. Úvod – kontext Doplnkového strednodobého preskúmania Programu Slovensko

MIRRI SR ako Riadiaci orgán pre Program Slovensko reaguje na legislatívny rámec Európskej komisie pod názvom **Modernizovaná politika súdržnosti**¹ a predkladá **Doplnkové strednodobé preskúmanie Programu Slovensko, spolu s návrhom tretej zmeny Programu Slovensko verzia 4.0.**

Ide o proces nadväzujúci na Strednodobé preskúmanie Programu Slovensko predložené spolu s druhou zmenou Programu Slovensko verzia 3.1, schválené Vykonávacím rozhodnutím Európskej komisie C(2025) 4799 final zo 14. júla 2025².

Európska komisia (EK) v rámci strednodobého preskúmania politiky súdržnosti iniciovala v apríli 2025 novelizáciu existujúcich právnych rámcov pod názvom „Modernizovaná politika súdržnosti“ (MPS) a zároveň vyzvala členské štáty Európskej únie (EÚ), aby prispôbili svoje programy na podporu politiky súdržnosti s cieľom zamerať investície na strategické priority EÚ, reflektujúce najakútnejšie výzvy: **posilnenie konkurencieschopnosti, obranných kapacít a bezpečnosti (s uprednostnením podpory infraštruktúry dvojako použitia, vrátane podpory vojenskej mobility), zlepšovania civilnej pripravenosti a podpory regiónov na východnej hranici EÚ, ako aj opatrenia v oblasti dostupného a udržateľného bývania, zvýšenia odolnosti vodných zdrojov a energetickej transformácie.** Legislatívny rámec MPS bol zverejnený v Úradnom vestníku EÚ 19. septembra 2025 a nadobudol účinnosť **20. septembra 2025.**

Od zverejnenia návrhu legislatívneho rámca MPS v apríli 2025, MIRRI SR ako Riadiaci orgán pre Program Slovensko v súčinnosti so sprostredkovateľskými orgánmi **kontinuálne analyzovalo možnosti preprogramovania investícií P SK do nových strategických priorít MPS**, berúc do úvahy **stav implementácie Programu Slovensko, zosúladenie MPS priorít s národnými a regionálnymi investičnými potrebami a zároveň aj širší kontext národných výziev**, ako sú napríklad **konsolidácia verejného rozpočtu a opatrenia na riešenie rastúcich nákladov na energie.**

V kontexte prebiehajúcej konsolidácie verejných financií Slovensko víta ponúkané benefity MPS legislatívy (poskytnutie dodatočných zálohových platieb, možnosť zvýšenia miery spolufinancovania EÚ o 10 percentuálnych bodov nad uplatniteľnú mieru spolufinancovania v rámci celého P SK a predĺženie doby implementácie P SK o jeden rok, t. j. do roku 2030), keďže znižujú najmä riziko automatického zrušenia viazanosti nevyčerpanej sumy Programu Slovensko v nadchádzajúcich rokoch implementácie a predstavujú úsporu výdavkov štátneho rozpočtu.

Keďže ide o zásadnú substantívnu zmenu multifondového programu, takáto rozsiahla úprava si vyžadovala politický konsenzus. Za týmto účelom vláda SR uznesením č. 325 z 18. júna 2025 zadržala sumu zodpovedajúcu časti sumy flexibility vo výške 648 397 136 EUR v rámci Programu Slovensko a uložila ministrom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie predložiť na rokovanie vlády SR návrh na presun najmenej 10 % alokácie Programu Slovensko na podporu MPS.

Výsledkom negociácií na národnej úrovni je „**Návrh rámca zmeny Programu Slovensko za účelom využitia nových priorít a flexibilit v rámci nového legislatívneho balíka Európskej únie Modernizovaná politika súdržnosti**“³, ktorý schválila vláda SR uznesením č. 548 z 5.11.2025 a ktorý obsahuje presuny do všetkých piatich strategických priorít MPS.

Okrem návrhov na zmeny Programu Slovensko vyplývajúcich z legislatívneho rámca k Modernizovanej politike súdržnosti zahŕňa návrh tretej zmeny Programu Slovensko aj **zmeny nesúvisiace s MPS**, ktoré

¹ Nariadenie EP a Rady, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) 2021/1058 a (EÚ) 2021/1056, pokiaľ ide o osobitné opatrenia na riešenie strategických výziev v rámci strednodobého preskúmania; nariadenie EP a Rady, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/1057, ktorým sa zriaďuje Európsky sociálny fond plus (ESF+), pokiaľ ide o osobitné opatrenia na riešenie strategických výziev; webinár EK k MPS 19.9.2025.

² <https://eurofondy.gov.sk/dokumenty-a-publikacie/dokumenty/>

³ <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/31307/1>

vychádzajú z požiadaviek implementačnej praxe riadiaceho orgánu a sprostredkovateľských orgánov a cieľa na rýchlejšiu a efektívnejšiu implementáciu Programu Slovensko.

Rešpektujúc princíp partnerstva bol návrh presunov v rámci tretej zmeny Programu Slovensko konzultovaný s členmi tematických komisií pri Monitorovacom výbore pre Program Slovensko 2021 – 2027 v rámci **Partnerskej diskusie 13. novembra 2025⁴** a je predkladaný **Monitorovaciemu výboru pre Program Slovensko 2021 – 2027** (MV) na schválenie dňa 9. decembra 2025.

Predkladaný **návrh presunov do MPS v rámci doplnkového strednodobého preskúmania** zahŕňa preprogramovanie alokácií Programu Slovensko v objeme **865 090 417 EUR do všetkých piatich priorít MPS. Spolu s už realizovanými transfermi** do MPS, konkrétne do špecifického cieľa RSO2.5 (Podpora bezpečného prístupu k vode, udržateľného vodného hospodárstva, vrátane integrovaného vodného hospodárstva a odolnosti vodných zdrojov) v objeme **143 mil. EUR** v rámci prvej zmeny Programu Slovensko (schválenej Vykonávacím rozhodnutím EK z 28. marca 2025) a transfermi do priority na podporu Platformy strategických technológií pre Európu (STEP) v objeme takmer **232 mil. EUR** v rámci druhej zmeny Programu Slovensko (schválenej Vykonávacím rozhodnutím Komisie C(2025) 4799 final zo 14. júla 2025) **MIRRI SR predkladá súhrnný návrh presunov investícií z Programu Slovensko cielených do strategických priorít Modernizovanej politiky súdržnosti v celkovom objeme 1 239 872 816 EUR, čo predstavuje 10,05 % celkovej alokácie Programu Slovensko zníženej o zdroje NGEU.** Na priority MPS vyčlenili alokáciu aj územní partneri v rámci mechanizmu integrovaných územných investícií.

Prehľady presunov do MPS priorít sú zhrnuté v tabuľke 1 (v členení podľa priority MPS) a v tabuľke 2 (v členení aj podľa kategórie regiónu a fondu EÚ).

Tabuľka 1: Program Slovensko – celkový prehľad navrhovaných presunov do MPS podľa strategických oblastí MPS

MPS priority	Fond	Alokácia (v EUR)	% z celkovej alokácie do MPS (zokrúhlené)
		1 239 872 816	
Konkurencieschopnosť/ STEP STEP 1 / MTR1 – 1P3, RSO1.6 – 231 782 399 EUR STEP 2 / MTR2 – 1P4, RSO1.6 – 84 155 689 EUR	EFRR	315 938 088	25 %
Obrana, bezpečnosť a civilná pripravenosť Obranné spôsobilosti v priemysle – 1P5, RSO1.7 – 21 208 961 EUR Duálna infraštruktúra (zdravotná + mobilita) – 3P2 – 519 345 253 EUR Zručnosti v civilnej pripravenosti – 4P10, ESO4.7 – 2 378 000 EUR Civilná pripravenosť v regiónoch – 5P3, RSO5.4 – 3 054 480 EUR	EFRR, KF, ESF+	545 986 694	44 %
Dostupné a udržateľné bývanie 2P5, RSO2.11 – 31 650 000 EUR 4P9, RSO4.7 – 74 000 000 EUR 5P2, RSO5.3 – 41 532 797 EUR 8P2, JSO8.1 – 5 500 000 EUR	EFRR, KF, FST	152 682 797	12 %
Odolnosť vodných zdrojov MTR1 / 2P2, RSO2.5 nový – 143 000 000 EUR MTR2 / 2P4, RSO2.5 nový – 62 765 237 EUR	KF, EFRR	205 765 237	17 %
Energetická infraštruktúra 2P6, RSO 2.12 – 19 500 000 EUR	EFRR	19 500 000	2 %

⁴ <https://eurofondy.gov.sk/program-slovensko/monitorovaci-vybor/koordinacne-stretnutie/>

Tabuľka 2: Výpočet minimálnej výšky presunov na MPS pre splnenie flexibilit daných legislatívou EÚ

Fond	Kategória regiónu	Alokácia (bez NGEU) (v EUR)	7%	10%	Suma presunov v programe (v EUR)	Rozdiel medzi sumou presunov a limitom 10 % (v EUR)	Podiel všetkých presunov v programe na alokácii programu (bez NGEU) (v %)	Kontrola splnenia limitu 10 %
			Limit pre uplatnenie flexibility predĺženia obdobia oprávnenosti ¹ (v EUR)	Limit pre uplatnenie všetkých flexibilit ¹ (v EUR)				
(1)	(2)	(3)	(4)=7%*(3)	(5)=10%*(3)	(6)	(7)=(6)-(5)	(7)=(6)/(3)	
Spolu	-	12 335 708 273	863 499 581	1 233 570 830	1 239 872 816	6 301 986	10,05%	limit splnený
EFRR	spolu	7 305 609 029						
EFRR	viac rozvinutý	493 476 516						
EFRR	menej rozvinutý	6 812 132 513						
ESF+	spolu	2 356 298 319						
ESF+	viac rozvinutý	50 000 000						
ESF+	menej rozvinutý	2 306 298 319						
Kohézny fond	neaplikuje sa	2 472 808 584						
FST	neaplikuje sa	200 992 341						

Tabuľka 3: Prehľad presunov v programe na priority MPS vrátane už realizovaných presunov, ktoré sa započítavajú do limitu pre uplatnenie flexibilit

Priorita - kód	Priorita - názov	Špecifický cieľ	Fond	Kategória regiónov	Alokácia (v EUR)
Spolu	-	-	-	-	1 239 872 816
Spolu	-	-	EFRR	-	1 017 344 816
Spolu	-	-	ESF+	-	2 378 000
Spolu	-	-	Kohézny fond	-	214 650 000
Spolu	-	-	FST	-	5 500 000
Spolu	-	-	EFRR	viac rozvinuté	66 669 295
Spolu	-	-	EFRR	menej rozvinuté	950 675 521
Spolu	-	-	ESF+	viac rozvinuté	950 000
Spolu	-	-	ESF+	menej rozvinuté	1 428 000
Spolu	-	-	Kohézny fond	neaplikuje sa	214 650 000
Spolu	-	-	FST	neaplikuje sa	5 500 000
1P3	Platforma strategických technológií pre Európu (STEP)	RSO1.6	EFRR	viac rozvinuté	14 507 000
1P3	Platforma strategických technológií pre Európu (STEP)	RSO1.6	EFRR	menej rozvinuté	217 275 399
2P2	Životné prostredie	RSO2.5	EFRR	viac rozvinuté	0
2P2	Životné prostredie	RSO2.5	EFRR	menej rozvinuté	43 200 000
2P2	Životné prostredie	RSO2.5	Kohézny fond	neaplikuje sa	99 800 000
1P4	Platforma strategických technológií pre Európu (STEP) – MPS	RSO1.6	EFRR	viac rozvinuté	25 360 284
1P4	Platforma strategických technológií pre Európu (STEP) – MPS	RSO1.6	EFRR	menej rozvinuté	58 795 405
1P5	Podpora obranných spôsobilostí	RSO1.7	EFRR	viac rozvinuté	789 495
1P5	Podpora obranných spôsobilostí	RSO1.7	EFRR	menej rozvinuté	20 419 466
2P4	Odolné vodné hospodárstvo	RSO2.5	EFRR	viac rozvinuté	0
2P4	Odolné vodné hospodárstvo	RSO2.5	EFRR	menej rozvinuté	2 765 237
2P4	Odolné vodné hospodárstvo	RSO2.5	Kohézny fond	neaplikuje sa	60 000 000
2P5	Dostupné a udržateľné bývanie	RSO2.11	EFRR	viac rozvinuté	3 000 000
2P5	Dostupné a udržateľné bývanie	RSO2.11	EFRR	menej rozvinuté	21 000 000
2P5	Dostupné a udržateľné bývanie	RSO2.11	Kohézny fond	neaplikuje sa	7 650 000
2P6	Energetická infraštruktúra	RSO2.12	EFRR	viac rozvinuté	13 696 337
2P6	Energetická infraštruktúra	RSO2.12	EFRR	menej rozvinuté	5 803 663
3P2	Obrana a bezpečnosť	RSO3.3	EFRR	viac rozvinuté	7 468 108
3P2	Obrana a bezpečnosť	RSO3.3	EFRR	menej rozvinuté	464 677 145
3P2	Obrana a bezpečnosť	RSO3.3	Kohézny fond	neaplikuje sa	47 200 000
4P9	Dostupné bývanie	RSO4.7	EFRR	viac rozvinuté	0
4P9	Dostupné bývanie	RSO4.7	EFRR	menej rozvinuté	74 000 000
4P10	Zručnosti v civilnej pripravenosti	ESO4.7	ESF+	viac rozvinuté	950 000
4P10	Zručnosti v civilnej pripravenosti	ESO4.7	ESF+	menej rozvinuté	1 428 000
5P2	Dostupné bývanie v regiónoch	RSO5.3	EFRR	viac rozvinuté	1 000 000
5P2	Dostupné bývanie v regiónoch	RSO5.3	EFRR	menej rozvinuté	40 532 797
5P3	Civilná pripravenosť v regiónoch	RSO5.4	EFRR	viac rozvinuté	848 071
5P3	Civilná pripravenosť v regiónoch	RSO5.4	EFRR	menej rozvinuté	2 206 409
8P2	Fond na spravodlivú transformáciu – MPS	JSO8.1	FST	neaplikuje sa	5 500 000

2. Zdôvodnenie podpory pre priority Modernizovanej politiky súdržnosti v kontexte národných a regionálnych investičných potrieb

Pre Slovenskú republiku predstavujú zmeny v politike súdržnosti na základe legislatívneho rámca Modernizovaná politika súdržnosti príležitosť pre zohľadnenie zmenenej geopolitickej situácie v Programe Slovensko a pre nasmerovanie podpory do nových strategických oblastí.

2.1 Konkurencieschopnosť / Platforma strategických technológií pre Európu (STEP)

Potreba investícií do nových a kritických technológií cieľi k zvyšovaniu inovačnej výkonnosti Slovenska. Podľa European Innovation Scoreboard 2025⁵ Slovensko zostáva na 24. mieste spomedzi krajín EÚ a na 29. mieste v celkovom rebríčku európskych krajín. To ho radí do výkonnostnej skupiny „nových inovátorov“ s výkonnosťou na úrovni 62,6 % priemeru EÚ. Ide o mierne zhoršenie oproti minulému roku a relatívne pomalší rast len na úrovni 8,3 percentuálnych bodov oproti roku 2018 v porovnaní s priemerom EÚ. Podľa Globálneho inovačného indexu za rok 2024 patrí Slovensku 46. priečka spomedzi 133 krajín z celého sveta⁶. Uvedené umiestnenie predstavuje prepád o 9 priečok oproti roku 2021. Odporúčania Rady z 8. júla 2025, k hospodárskej, sociálnej, štrukturálnej a rozpočtovej politike a politike zamestnanosti Slovenska (C/2025/3999)⁷ (ďalej len „Odporúčania Rady“) takisto špecificky navrhujú využívať nástroje EÚ vrátane Platformy STEP v záujme zlepšovania konkurencieschopnosti SR⁸.

Zvýšenie investícií do opatrení v súlade s platformou STEP posilní schopnosť krajiny vyvíjať a zavádzať kritické technológie, ktoré podporujú konkurencieschopnosť, bezpečnosť a odolnosť Európy. Zvýšená účasť v Platforme STEP tiež pomôže zmenšiť investičnú medzeru medzi Slovenskom a vyspelejšími ekonomikami EÚ, čím sa zabezpečí vyvážený rast a silnejšia integrácia do európskych hodnotových reťazcov.

Z týchto dôvodov plánované akcie v Programe Slovensko podporujú vývoj kritických technológií založených na najnovších vedeckých a technických poznatkoch v oblasti kritických technológií platformy STEP. Podpora sa zameria na trhové využitie vynálezov a patentov od fázy, keď bola preukázaná ich realizovateľnosť, čím sa má zvýšiť záujem súkromného sektora a šanca na ich praktické využitie. Transformácia vedeckých inovácií na ekonomicky relevantné riešenia pomáha preklenúť medzeru medzi vedeckými objavmi a ich komerčným uplatnením, čo urýchľuje inovačný proces.

Dôležitou súčasťou je aj rozvoj výskumnej infraštruktúry, ktorá predstavuje súvisiacu službu, ktorá má zásadný význam a je špecifická pre vývoj a výrobu kritických technológií v oblastiach platformy STEP, ako aj spolupráca medzi vysokými školami, výskumnými inštitúciami a podnikmi v súlade s cieľmi platformy STEP.

Súčasťou intervencií bude aj podpora ľudských zdrojov v oblasti zručností dôležitých pre vývoj a výrobu kritických technológií v odvetviach platformy STEP, čím sa prispeje k vytváraniu kvalitných pracovných miest a vzdelávacích príležitostí.

2.2 Obrana, bezpečnosť a civilná pripravenosť

Súčasnú hrozbu, ktorú Európa čelí, sú komplexnejšie než kedykoľvek predtým a vzájomne úzko prepojené. Zahŕňajú hybridné hrozby, ako sú kybernetické útoky, dezinformačné kampane a sabotáže

⁵ <https://slord.sk/aktualita/european-innovation-scoreboard-2025/>

⁶ Najviac inovačných lídrov je stále v Európe (Komentár k hodnoteniu Slovenska v Globálnom inovačnom indexe (GII))

⁷ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=OJ:C_202503999

⁸ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=OJ:C_202503999

kritickej infraštruktúry, ako aj geopolitické krízy, vrátane ozbrojených konfliktov – z nich jeden aktuálne prebieha u nášho východného suseda v dôsledku ruskej vojenskej agresie.

Z uvedených dôvodov je nevyhnutné investovať do nasledovných spôsobilostí a infraštruktúr, ktoré umožnia zvýšiť obrannú, bezpečnostnú a civilnú pripravenosť:

- Investície do vojenskej mobility uľahčia plynulú a rýchlu prepravu jednotiek a vojenského vybavenia v rámci EÚ a partnerských krajín.
- Investície do zdravotníctva prispievajú k rýchlej, efektívnej a koordinovanej reakcii na mimoriadne situácie a umožnia chrániť život a zdravie obyvateľstva.
- Investície do kybernetickej bezpečnosti sú potrebné z dôvodu, že rastie nielen objem kybernetických útokov, ale aj ich zložitosť.
- Investície do civilnej pripravenosti reagujú na rastúcu potrebu adaptácie na bezpečnostné a klimatické riziká a umožnia systematicky posilňovať odolnosť území, znižovať ich zraniteľnosť a podporovať schopnosť spoločnosti reagovať na krízové situácie všetkých typov.

Aj keď nedostatky v oblasti obrany, bezpečnosti a civilnej pripravenosti sú veľké, je potrebné aj s pomocou presmerovania zdrojov politiky súdržnosti tieto nedostatky riešiť podporou investíciami dvojakého využitia (zdravotnícka infraštruktúra, vojenská mobilita) a investíciami do kybernetickej bezpečnosti a civilnej pripravenosti.

2.3 Dostupné a udržateľné bývanie

Na základe vybraných údajov zo Správy o plnení úloh Bytovej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 a návrhu na jej aktualizáciu⁹ je možné uviesť nasledovné:

- jedným zo základných ukazovateľov dôležitým aj pri medzinárodnom porovnaní je ukazovateľ počtu bytov na tisíc obyvateľov. Celkový počet obyvateľov na základe údajov zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2021 predstavuje 5 449 270 obyvateľov. V rozhodnom čase pripadalo teda na tisíc obyvateľov celkom 410 bytov. Pri porovnaní týchto údajov s údajmi z roku 2001 a 2011 je možné vidieť postupný nárast hodnoty uvedeného ukazovateľa, a teda kvantitatívna úroveň bývania v SR sa postupne zvyšuje (napríklad v roku 2001 pripadalo na tisíc obyvateľov 352 bytov a v roku 2011 to bolo už 370 bytov). Naďalej však výrazne zaostávame za úrovňou väčšiny štátov Európskej únie, v ktorých pripadá v priemere 514 bytov na tisíc obyvateľov;
- v SR sa prejavujú aj výrazné regionálne rozdiely vo vybavenosti bytmi. Najväčší počet bytov na tisíc obyvateľov sa nachádza na území Bratislavského kraja (502 bytov), zatiaľ čo v Prešovskom kraji je tento ukazovateľ na úrovni 333 bytov. Okrem Prešovského kraja nízky podiel vybavenosti bytmi sa dosahuje aj v Košickom kraji a v Žilinskom kraji. Napriek výrazne vyššiemu počtu bytov na tisíc obyvateľov v Bratislavskom kraji, vidíme, že aj v tomto regióne je počet pod priemerom štátov EÚ. Zároveň z poznania súčasných trendov na trhu je možné konštatovať, že ani počet bytov nad priemerom v Bratislavskom kraji nedostatočne pokrýva reálny dopyt po bývaní v tomto kraji;
- cena bývania, resp. cena nehnuteľností na bývanie v spojení s výškou príjmu má priamy vplyv na rozhodovanie domácnosti o zabezpečení si bývania, či už prostredníctvom kúpy alebo prenájmu bytu. Vzhľadom na nízku vybavenosť bytmi v SR je dopyt po bývaní vysoký. Ten však nie je vyvažovaný adekvátnou ponukou bývania. Daná situácia vyúsťuje do kontinuálneho rastu cien nehnuteľností, pričom ceny bytov aj rodinných domov dosiahli v súčasnosti nové historické maximá. Podľa údajov Národnej banky Slovenska (NBS) priemerná cena nehnuteľností na bývanie medzi rokmi 2021 až 2024 vzrástla o 19,50 %, avšak len za prvé dva kvartály roku 2025 narástla priemerná cena nehnuteľností až o 11,08 %;
- zároveň je možné konštatovať, že od roku 2019 sledujeme postupný rast podielu výdavkov na bývanie z celkových výdavkov domácností. Na základe zverejňovaných údajov je taktiež možné konštatovať,

⁹

www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/LP/2025/559/sprievodne-dokumenty?stadiumUuid=8d3172b9-b7df-4c80-8ad4-7adc97d6b444

že skupiny obyvateľov s nižšími príjmami a jednočlenné domácnosti sú oveľa viac zaťažené výdavkami na bývanie. Najväčšiu váhu vo výdavkoch na bývanie v roku 2023 mali výdavky za elektrinu, plyn a iné palivá (60 %), za ktorými nasledujú výdavky za vodu a iné služby.

Na problém dostupného a udržateľného bývania poukazuje aj Odporúčanie Rady „Podporovať ponuku bývania a rozšíriť trh s nájomným bývaním urýchlením bytovej výstavby a podporou sociálneho bývania s prihliadnutím na regionálne rozdiely.“

Zároveň cenovú dostupnosť bývania nemožno zredukovať len na náklady na nájomné alebo hypotekárne platby. Zahŕňa širokú škálu faktorov, ktoré ovplyvňujú schopnosť domácnosti získať prístup k primeranému bývaniu a udržiavať ho, vrátane účtov za energiu a elektrinu, nákladov na renováciu a údržbu.

Je dôležité upozorniť na skutočnosti, ktoré môžu ovplyvniť ďalší vývoj cien energií, a to najmä prebiehajúci vojenský konflikt na Ukrajine, sankcie uvalené na Rusko zo strany EÚ a jej medzinárodných partnerov vrátane protipatrení prijatých Ruskou federáciou, ukončenie prepravy plynu cez územie Ukrajiny, ako aj postupné ukončenie dovozu zemného plynu z Ruska. Tieto skutočnosti aj naďalej predstavujú fundamenty, ktoré majú vysoký potenciál zvýšiť cenovú hladinu a celkovú cenovú volatilitu s energetickými komoditami, čo ohrozuje cenovú dostupnosť dodávok elektriny, plynu a tepla pre odberateľov vrátane zraniteľných odberateľov v domácnosti.

Preto je vhodné preorientovať časť prostriedkov súdržnosti do oblasti udržateľného a cenovo dostupného bývania, konkrétne:

- do podpory bývania pre najviac ohrozené skupiny ako sú osoby ohrozené chudobou a sociálnym vylúčením, stratou bývania, osoby bez domova a marginalizované rómske komunity. Pre tieto skupiny je prístup k dostupnému bývaniu obzvlášť komplikovaný;
- na prilákanie pracovných síl najmä do sociálnych služieb, školstva a zdravotnej starostlivosti v regiónoch, teda do oblastí s nižším mzdovým ohodnotením, sa javí ako nevyhnutné zabezpečenie cenovo dostupného bývania pre zamestnancov z daných oblastí;
- v záujme podpory vzdelávania prostredníctvom skvalitnenia a zvýšenia dostupnosti ubytovania pre študentov je potrebné zamerať sa v rámci realizácie integrovaných územných investícií aj na rekonštrukciu internátov.

2.4 Odolné vodné hospodárstvo

Európska komisia vo svojom oznámení s názvom Európska stratégia pre odolnosť v oblasti vody (COM(2025)280) z 4. júna 2025¹⁰ skonštatovala, že Európa je v dôsledku zmeny klímy najrýchlejšie sa otepľujúcim kontinentom na Zemi. Medzi ciele, ktoré by mali Európu nasmerovať na cestu k odolnosti, zaradila, okrem iného, aj obnovu a ochranu kolobehu vody ako základu pre udržateľné zásobovanie vodou a záruku čistej a cenovo dostupnej vody a sanitácie.

Rovnako Rada EÚ vo svojom odporúčaní k hospodárskej, sociálnej, štrukturálnej a rozpočtovej politike a politike zamestnanosti Slovenska¹¹ poukázala na zhoršujúci sa stav povrchových vôd v dôsledku neadekvátnych opatrení vo vodnom hospodárstve a zároveň odporučila Slovensku posilniť odolnosť vodných zdrojov prostredníctvom prírode blízkyh riešení.

V aktuálne predkladanej zmene P SK sa navrhuje vytvoriť samostatná priorita 2P4 Odolné vodné hospodárstvo, v rámci špecifického cieľa RSO2.5. Prostredníctvom uvedenej priority sa navrhuje posilniť oblasť podpory pre investície do vodozádržných opatrení na posilnenie vodnej odolnosti územia prostredníctvom efektívneho využívania zrážkovej vody mimo vodných tokov. Zároveň sa na základe

¹⁰ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/sk/TXT/?uri=CELEX:52025DC0280>

¹¹ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=OJ:C_202503999

požiadaviek územných partnerov posilňujú investície do výstavby vodovodov a kanalizácií v obciach do 2 000 EO v dobiehajúcich regiónoch prostredníctvom IÚI mechanizmu.

V súvislosti s novou prioritou nie je možné opomenúť prioritu 2P2 Životné prostredie, ktorá svojím zameraním čiastočne prispieva k cieľom Európskej stratégie pre odolnosť v oblasti vody, v rámci ktorej sa už realizujú opatrenia v zmysle schválenej prvej zmeny Programu Slovensko. Investície do technickej infraštruktúry, ktoré sú v súčasnosti realizované v rámci špecifického cieľa RSO2.5 so zameraním na podporu prístupu k vode a udržateľnému vodnému hospodárstvu významným spôsobom prispievajú k plneniu záväzkov a požiadaviek vyplývajúcich z právnych predpisov EÚ v oblasti vodného hospodárstva, najmä k dosiahnutiu cieľa rámcovej smernice o vode – dobrého stavu vodných útvarov.

Podporované sú opatrenia na dobudovanie stokových sietí a čistiarní odpadových vôd najmä v aglomeráciách nad 2 000 ekvivalentných obyvateľov (EO), na ktoré sa vzťahujú záväzky SR voči EÚ, ako aj opatrenia na zlepšenie dostupnosti bezpečnej pitnej vody obyvateľstvu prostredníctvom budovania a obnovy infraštruktúry na zabezpečenie zásobovania pitnou vodou, vrátane dobudovania a modernizácie úpravní vôd.

Zdroje vo výške 143 mil. EUR (zdroj EÚ), presunuté v rámci prvej revízie Programu Slovensko (zmena schválená vykonávacím rozhodnutím Komisie C(2025) 2011 final z 28.3.2025¹²), boli určené na zvýšenie podielu čistených vôd v aglomeráciách a zlepšenie prístupu k dodávkam bezpečnej pitnej vody obyvateľstvu SR, sú v súčasnosti už takmer alokované v schválených projektoch. Budovanie a obnova technickej infraštruktúry tak prispieva k cieľom Európskej stratégie pre odolnosť v oblasti vody v kontexte uplatňovania ľudského práva na prístup k bezpečnej pitnej vode a sanitácii vždy a pre všetkých. Na tento účel bolo v rámci výziev Programu Slovensko alokovaných cca 592 mil. EUR z fondov EÚ.

Budovanie a obnova technickej infraštruktúry prispieva k dostupnosti pitnej vody obyvateľstvu SR ako životne dôležitej komodite, avšak v plnom rozsahu nereflektuje na aktuálne výzvy súvisiace s negatívnymi vplyvmi zmeny klímy na vodný cyklus v krajine, potrebu posilniť odolnosť vodných zdrojov a podporiť zadržiavanie vody a hospodárenie s vodou v krajine udržateľným spôsobom, najmä prostredníctvom prírode blízkyh riešení.

V súvislosti s novou samostatnou prioritou 2P4 Odolné vodné hospodárstvo možno uviesť, že podpora realizácie vodozádržných opatrení za účelom zmiernenia negatívnych dôsledkov zmeny klímy na Slovensku je vzhľadom na nepriaznivé klimatické prognózy ďalšou vysoko aktuálnou problematikou riešenia. Predpokladaný nárast ročných zrážok do roku 2075 až o 30 % v porovnaní s obdobím 1961 – 1990 prinesie výrazné sezónne a geografické rozdiely na území SR. Tieto zmeny v zrážkach môžu zvýšiť expozíciu krajiny voči prívalovým dažďom aj suchám. Očakáva sa, že dlhšie obdobia sucha sa budú striedať s intenzívnejšími, krátkodobými dažďovými udalosťami. Časté a dlhodobé obdobia sucha znižujú využiteľné vodné zdroje a zdôrazňujú zraniteľnosť vodných systémov Slovenska voči klimatickým zmenám¹³. Za účelom adaptácie na zmenu klímy boli doposiaľ vyčlenené finančné zdroje vo výzvach Programu Slovensko vo výške 114,9 mil. EUR, a to v rámci špecifického cieľa RSO2.4 so zameraním na podporu adaptácie na zmenu klímy a prevencie rizika katastrof a odolnosti s prihliadnutím na ekosystémové prístupy.

Oblasť podpory zahŕňa široké spektrum vodozádržných opatrení, prírode blízkyh aj technických riešení, vrátane opatrení s protipovodňovým účinkom v oblasti adaptácie na zmenu klímy. Podporené projekty sú v prevažnej miere orientované na riešenie odtoku dažďovej vody v urbanizovanom prostredí a zlepšenie mikroklimy, najmä odvedenie dažďových vôd zo spevnených verejných plôch a striech budov a vytváranie vodopriepustných plôch zabezpečujúcich vsakovanie vody v mieste dopadu. Finančnú mieru tejto realizovanej podpory, vzhľadom na oneskorený začiatok implementácie Programu Slovensko, nie je

¹² <https://eurofondy.gov.sk/dokumenty-a-publikacie/dokumenty/>

¹³ zdroj údajov: <https://www.klima-adapt.sk/narodna-adaptacna-strategia>

v súčasnosti možné vyčíslieť a podobne príspevok k plneniu cieľov prostredníctvom merateľných ukazovateľov momentálne nie je možné vyhodnotiť.

V nadväznosti na zistenia z implementačnej praxe doteraz realizovaných projektov, ako aj so zohľadnením nových výziev MPS a súčasne cieľmi Európskej stratégie pre odolnosť v oblasti vody vznikla dodatočná potreba vyčleniť zdroje Programu Slovensko na rozšírenie špecifického cieľa RSO2.5 o plnenie cieľov v oblasti odolnosti vody, najmä vo vzťahu k obnove a ochrane vodného cyklu ako základu pre udržateľné zásobovanie vodou v oblastiach s výskytom sucha, nedostatku vody, prípadne prívalových dažďov vplyvom zmeny klímy na Slovensku.

Podporu bude v tomto kontexte potrebné smerovať na využitie vodozádržných opatrení s cieľom posilnenia vodnej odolnosti s užším zameraním na zavádzanie prírodných riešení na zachytávanie zrážkovej vody a využitie vody v území (úžitkové účely, podpora ekosystémových služieb). V rámci sprievodných technických opatrení sa javí ako vhodná podpora využitia digitalizácie na sledovanie účinnosti podporovaných riešení/opatrení prispieť k efektívnemu hospodáreniu s vodami v území. Podkladom pre usmernenie navrhovaných opatrení bude existujúci právny a strategický rámec, najmä rámcová smernica o vode, ako aj Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy (aktualizácia 2018)¹⁴ a Koncepcia vodnej politiky do roku 2030 s výhľadom do roku 2050¹⁵.

Prírodné riešenia v oblasti adaptácie na zmenu klímy realizované v záujme kontrolovanej absorpcie a uvoľňovania vody v rámci vodného cyklu zvýšia zastúpenie zelenej infraštruktúry na zadržiavanie vody v krajine. Zároveň umožnia ďalšie využitie zachytenej vody v území, čím prispievajú v rámci plnenia špecifického cieľa RSO2.5 k zníženiu spotreby pitnej vody (využitie zachytenej vody na úžitkové účely, podporu ekosystémových služieb) a k zníženiu objemu nevyužitej zrážkovej vody v území, ktorá sa dostane do kanalizačného systému a s tým spojených nákladov na jej čistenie/sanitáciu.

2.5 Energetická infraštruktúra

Elektroenergetická infraštruktúra bola na Slovensku navrhnutá v 50. a 60. rokoch minulého storočia. Požiadavky na zelené zdroje výroby, snaha o dekarbonizáciu, objem spotreby a technológie prenosu a distribúcie každým rokom rastú. Preto je nevyhnutné investovať do projektov, ktoré zvýšia kapacitu prenosovej sústavy, a tým aj jej bezpečnosť a spoľahlivosť. To zároveň umožní pripojenie väčšieho množstva obnoviteľných zdrojov elektrickej energie, ale aj rast cezhraničného obchodu s elektrinou.

Súvisiacim aspektom je, že prerušovaná výroba (veterná, slnečná energia) zvyšuje náročnosť správy siete. V súčasnosti nie sú dostatočné kapacity na skladovanie nadbytočnej energie, čo vedie k neefektívnosti vo využívaní energie.

V rámci budovania odolnosti krajiny zohráva kľúčovú úlohu zabezpečenie spoľahlivých dodávok energie. To si vyžaduje stabilné a moderné spojovacie vedenia spolu so súvisiacou prenosovou, distribučnou, skladovacou a podpornou infraštruktúrou, ktoré znižujú riziko výpadkov a energetických kríz a zároveň umožňujú prepojenie prenosových sústav medzi jednotlivými krajinami. Dostatočne chránená a zabezpečená infraštruktúra navyše minimalizuje riziko útokov, havárií či sabotáží, ktoré by mohli narušiť dodávky energie.

Zaradenie špecifického cieľa RSO2.12 reaguje na zmeny v zdrojovej časti elektroenergetickej infraštruktúry Slovenskej republiky, a to najmä uvedenie do prevádzky tretieho bloku Atómových elektrární Mochovce a ukončenie vyradovania Elektrárne Nováky. Realizáciou tohto špecifického cieľa sa prispeje k zvýšeniu bezpečnosti dodávok elektriny vďaka podpore budovania distribučných vedení elektriny a posilnenia ochrany a zabezpečenia súvisiacej infraštruktúry. Vďaka podpore v oblasti uskladňovania elektriny dôjde k zvýšeniu flexibility distribučných sústav. Poskytovanie podpory v oblasti

¹⁴ <https://minzp.sk/files/odbor-politiky-zmeny-klimy/strategia-adaptacie-sr-zmenu-klimy-aktualizacia.pdf>

¹⁵ <https://www.minzp.sk/voda/koncepcne-dokumenty/koncepcia-vodnej-politiky-roky-2021-2030-vyhľadom-do-roku-2050.html>

distribučnej a skladovacej infraštruktúry tiež prispeje k energetickej transformácii, pretože umožní prístup odberateľov k rôznym zdrojom energie, čím sa podporí ich konkurencieschopnosť a udržateľnosť.